

1. Фармацевтичні науки

Слесарчук В.Ю.,

Кандидат біологічних наук,

доцент кафедри загальної та клінічної фармації

Хомяк Н.В.,

Кандидат медичних наук,

асистент кафедри загальної та клінічної фармації

Кайдаш С.П.

асистент кафедри загальної та клінічної фармації

ДЗ «Дніпропетровська медична академія»

м. Дніпро, Україна

ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ КЛІНІЧНИХ ДИСЦИПЛІН У СТУДЕНТІВ ПРОВІЗОРІВ

В даний час проблема становлення висококваліфікованих фахівців набуває великого значення. Процес вдосконалення підготовки майбутніх фахівців в умовах сучасної освіти досить складний і обумовлений багатьма факторами. Вимоги до сучасного провізора протягом останніх десятиріч істотно змінилися. Якщо раніше функціями провізора було лише приготування лікарських засобів або їх закупівля (або реалізація), то зараз на перший план виходить фармацевтична опіка хворого провізором (допомога пацієнту у підборі препаратів, враховуючі його скарги) і так зване фармакологічне супроводження (сумісне та координоване ведення хворого лікарем та клінічним фармакологом). Відомо, що в наш час більшість хворих у дебюті захворювання (або при легкому/середньому плинні захворювання) у першу чергу за допомогою у виборі лікарських засобів звертається саме до провізора/фармацевта аптеки, а не до лікаря. Цьому сприяють і засилля реклами в ЗМІ та інтернет-ресурсах, і брак часу на відвідування лікарів, і велика кількість безрецептурних препаратів.

Таким чином, саме фармацевт/провізор для багатьох хворих стає ключовою фігурою при виборі лікарського препарату та постановці попереднього діагнозу. Тому на сьогоднішній день основною складовою у професійної діяльності провізорів є орієнтація на хворого (в плані надання якісної фармацевтичної опіки, як важливого механізму в конкурентній боротьбі за споживача ліків) [1, 2]. І тут може виникнути проблема, якщо фармацевт/провізор не одержав достатніх знань з фармацевтичної опіки або не має достатній досвід роботи з хворим, а саме - не може зробити правильний збір анамнезу, скарг, виявити загрозливі симптоми (так званні «червоні прапорці»). А ці знання й досвід можна одержати тільки лише за умови вивчення провізорами клінічних дисциплін безпосередньо на *клінічних базах*, у лікувальних установах, відпрацьовуючи ці практичні навички при курації хворих та працюючи з листками призначень реальних хворих. Із циклу медико-біологічних дисциплін, що вивчаються у фармацевтичних вузах, знання таких предметів як лабораторна діагностика, фармакотерапія, фармацевтична опіка, клінічна фармакологія створюють підґрунтя та надають можливість інтегрувати, аналізувати та широко клінічно мислити провізору. Проте сьогодні, в новій програмі, йде тотальне скорочення аудиторних годин та збільшення годин на самостійну роботу, а це унеможлиблює одержання достатнього досвіду та знань у роботі з хворими, і такий провізор/фармацевт не може відповідати вимогам теперішнього часу.

Тому виникає гостра потреба у вдосконаленні методики навчання та перегляданні способів контролю знань з дисциплін для того, щоб надалі мати можливість оцінити рівень сформованості клінічного мислення у студентів провізорів.

В освітній процес все більше впроваджуються мережеві та дистанційні технології, що дозволяють удосконалювати педагогічний процес за рахунок вирішення таких завдань, як забезпечення випереджаючого характеру освіти, індивідуалізації, гнучкості та варіативності процесу навчання [3]. Застосування

великої кількості нових активних методів навчання висуває інші вимоги до спрямованості методів контролю. Найпоширенішим є, безумовно, тестування, яке вважають надійним, ефективним й коректним методом перевірки знань студентів. У той же час головним недоліком тестування вважається його спрямованість на перевірку репродуктивного рівня пізнавальної діяльності студентів. З урахуванням же вище зазначеного, слід враховувати клінічну складову навчального процесу та стимулювати індивідуальну пізнавальну діяльність студентів.

Ми вважаємо, що створення студентом по заданій позааудиторній тематиці мультимедійної розгорнутої презентації є дуже важливим структурованим видом навчальної діяльності [4, 5]. Виконання такого виду роботи сприяє поглибленню та закріпленню теоретичних знань з питань навчального курсу. Студенти набувають навичок самостійної роботи з літературою, різними інтернет-джерелами, навчаються порівнювати, систематизувати, а також аналізувати інформацію з різних галузей знань, мають можливість для порівняння їх з практичним досвідом. При цьому, при виконанні такої роботи, студент користується рекомендованою літературою, прикладами з власної практики та співставляє з інформацією з інтернет-джерел, прагне, щоб матеріал був органічно пов'язаний з теоретичними положеннями. На нашу думку, це дозволить майбутнім провізорам навчитися аналізувати та інтегративно поєднувати між собою інформативну складову та практичну діяльність з метою виховання адаптованого до потреб часу сучасного спеціаліста з клінічним мисленням.

Література

1. Слесарчук В.Ю., Хомяк Н.В., Кайдаш С.П., Потапова Т.М., Залигіна Е.В. Самостійна робота студентів, як невід'ємна складова безперервної освіти // The second international scientific congress of scientists of Europe, Vienna, Austria, 10-11 May, 2018. – P.607-612.

2. Слесарчук В.Ю., Потапова Т.М., Хомяк Н.В., Кайдаш С.П. Самостійна робота студентів, як ключова компетенція професійної підготовки // Зб. Тез наукових робіт учасників міжнародної науково-практичної конференції «Медична наука та практика на сучасному історичному етапі», 4-5 травня 2018 р., м. Київ. – С. 102 – 104.

3. Авраменко А.І. Самостійна робота студентів у контексті їх професійного формування // Мат. Всеукр. науково-методичної відео конференції «Актуальні питання дистанційної освіти та телемедицини 2016», Запоріжжя 2016. – С. 62.

4. Плохотнюк О.О. Сучасне мультимедійне заняття // Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні питання підготовки майбутніх фармацевтичних та медичних фахівців в умовах сучасної освіти». – Житомир, березень 2016. – С. 194-195.

5. Шаравара Л.П., Крамарьова Ю.С. Особливості організації самостійної роботи студентів медичного вузу як розвиток і самоорганізація особистості // Зб. мат. Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні питання підготовки майбутніх фармацевтичних та медичних фахівців в умовах сучасної освіти». – Житомир, березень 2016. – С. 276-278.